

Sygn. akt IV KK 38/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Dołhy

SSN Dorota Rysińska

SSN Barbara Skoczowska

SSN Jacek Sobczak

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Małgorzaty Wilkosz - Śliwy
w sprawie **D. P.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 5 listopada 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 listopada 2014 r.,

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Okręgowego w R.

z dnia 24 lipca 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok oraz w całości wyrok Sądu
Okręgowego w R. i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu.**

UZASADNIENIE

Orzekając w trybie wyroku łącznego Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 24 lipca 2014 r. orzekł wobec skazanego D. P. w pkt VII karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności w miejsce kar orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w D. z dnia 20 marca 2009 r., oraz Sądu Okręgowego w R. z dnia 1 kwietnia 2010 r., (w tym ostatnim wyroku orzeczono jako karę łączną za zbiegające się przestępstwa także karę dożywotniego pozbawienia wolności). Zastrzegł nadto, w oparciu o art. 77 § 2 k.k., że skazany będzie mógł skorzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia po 40 latach odbywania kary. W wyroku tym połączono także inne kary oraz środki karne wymierzone za zbiegające się przestępstwa osądzone w innych prawomocnych wyrokach.

Sąd Okręgowy wydał ten wyrok w składzie dwóch sędziów zawodowych oraz trzech ławników, choć początkowo – w dniu 10 czerwca 2014 r. – procedował w składzie jednego sędziego.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył wyrok w zakresie rozstrzygnięcia w pkt VII wyroku i zarzucił mu obrazę prawa materialnego, tj. art. 85 k.k. w zw. z art. 77 § 2 i 3 k.k. W konkluzji domagał się zmiany wyroku i orzeczenie, że skazany będzie mógł ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie wcześniej aniżeli po 40 latach.

Apelację tę rozpoznał Sąd Apelacyjny, który wyrokiem z dnia 28 listopada 2014 r. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy. Wyrok ten został wydany w składzie trzech sędziów. W uzasadnieniu wyroku wskazano jednak, że zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zarówno w postępowaniu przed sądem I instancji, który winien orzekać jednoosobowo, jak i przed sądem odwoławczym, który winien wydać wyrok w składzie pięcioosobowym.

Kasację od tego wyroku wniósł prokurator Prokuratury Apelacyjnej zaskarżając wyrok na korzyść zarzucił mu:

1. rażąco naruszenie prawa procesowego przez Sąd Apelacyjny, a w szczególności art. 29 § 2 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albowiem Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację od wyroku Sądu Okręgowego orzekł w składzie trzech sędziów, pomimo tego, że

zaskarżonym wyrokiem łącznym została orzeczona kara łączna dożywotniego pozbawienia wolności;

2. rażąco naruszenie prawa procesowego przez Sąd Okręgowy, a w szczególności art. 28 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albowiem wydając wyrok łączny z 24 lipca 2014 r. orzekał w składzie pięcioosobowym.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i poprzedzającego go wyroku łącznego Sądu Okręgowego z 24 lipca 2014 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury generalnej w trakcie rozprawy kasacyjnej poparł wniesioną kasację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jest już ugruntowane – i oparte na szerokiej i wyczerpującej argumentacji prawnej – stanowisko, że w trybie wyroku łącznego sąd pierwszej instancji orzeka w składzie określonym przepisem art. 28 § 1 k.p.k. lub też art. 28 § 3 k.p.k. (por. wyrok SN z dnia 1 marca 2007 r., V KK 4/07, OSNKW 2007, z. 4, poz. 36; postanowienie SN z dnia 30 października 2014 r., I KZP 22/14, OSNKW 2015, z. 1, poz. 2). Skład taki jest właściwy także wówczas, gdy może być zastosowany przepis art. 88 k.k., a zatem w układzie, gdy orzeczono za zbiegające się przestępstwa co najmniej dwie kary po 25 lat pozbawienia wolności, co uprawnia sąd, również ten procedujący w trybie wyroku łącznego, do orzeczenia kary łącznej dożywotniego pozbawienia wolności. Skoro bowiem ustawa w przepisie art. 88 k.k. umożliwia w trybie zwykłym sądowi *meriti* – procedującemu w składzie podstawowym jednego sędziego i dwóch ławników (art. 28 § 2 k.p.k.) – orzeczenie kary łącznej dożywotniego pozbawienia wolności w przypadku wymierzenia co najmniej dwóch kar po 25 lat pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa zagrożone maksymalnie taką właśnie karą (w Kodeksie karnym: art. 118 § 2, 122 § 1, 122 § 2, 123 § 2, 130 § 4, 166 § 3, 310 § 1), to także w układzie gdy w trybie wyroku łącznego istnieje możliwość orzeczenia kary dożywotniego pozbawienia wolności w oparciu o ten sam przepis skład sądu orzekającego jest „składem podstawowym” i jest

wyznaczony normą art. 28 § 1 k.p.k. lub art. 28 § 3 k.p.k., a nie przepisem art. 28 § 4 k.p.k. Jest zatem oczywiste, że orzekając w składzie dwóch sędziów oraz trzech ławników Sąd pierwszej instancji dopuścił się obrazy art. 28 § 1 k.p.k., albowiem rozstrzygnął sprawę w składzie nieprzewidzianym w ogóle dla tej kategorii spraw, co stanowi uchybienie wskazane treści art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Uchybienie w postaci nienależytej obsady sądu zaistniało w odniesieniu do wszystkich rozstrzygnięć zawartych w tym wyroku. W przepisie art. 439 1 pkt 2 k.p.k. chodzi przecież o każdą obsadę sądu niezgodną z ustawową regulacją i nie ma żadnego znaczenia, że sprawa była rozpoznawana w składzie „szerszym” niż przewiduje to ustawa dla danej kategorii spraw (uchwała SN z dnia 25 maja 1995 r., I KZP 15/95, OSNKW 1995, z. 7-8, poz. 46). Tożsame uchybienie o charakterze tzw. bezwzględny powód odwoławczy zaistniało także, co wskazał skarżący w pierwszym zarzucie kasacji, na etapie postępowania odwoławczego. W sytuacji gdy została orzeczona w pierwszej instancji kara dożywotniego pozbawienia wolności – niezależnie od tego w jakim trybie została ona orzeczona – to zgodnie z treścią art. 29 § 2 k.p.k. apelacja winna zostać rozpoznana w składzie pięciu sędziów, gdy tymczasem Sąd Apelacyjny orzekał w składzie trzech sędziów.

Skoro zatem na obu etapach orzekania zaistniały uchybienia w zakresie obsady sądu, które stanowią tzw. bezwzględny powód odwoławczy określony w art. 439 1 pkt 2 k.p.k., to konieczne stało się uchylenie obu zapadłych wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Procedując ponownie Sąd Okręgowy uwzględni powyższe uwagi w zakresie ustalenia właściwego składu sądu.

Z tych powodów orzeczono jak w wyroku.

kc